EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ СКРЧЕСКИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 37954/21)

ПРЕСУДА

Член 6 § 1 (граѓански аспект) • Правичност на постапката • Член 6 применлив на постапка во која Судскиот совет на Република Северна Македонија („Судскиот совет“) утврдил нестручно и несовесно вршење на судиската функција од страна на пензиониран судија во вршењето на неговата судиска функција • Спорната постапка непосредно се однесувала на граѓанското право на подносителот на претставката да ужива добар углед • Неуспех на Судскиот совет да постапи во согласност со претходната одлука на второстепениот Совет за одлучување по жалби во однос на материјалното право применливо на случајот на апликантот • Ситуација спротивна на начелото на правилно спроведување на правдата и на начелото на владеење на правото • Важноста на одлучувањето на Судскиот совет за одржување на владеењето на правото, независноста на судството и довербата на јавноста во работењето на Судскиот совет • Постапката, разгледана во целина, не ги исполнила барањата за правично судење

Подготвено од Секретаријатот. Не го обврзува Судот.

СТРАЗБУР

12 мај 2026 година

Оваа пресуда ќе стане правосилна во околностите утврдени во членот 44 § 2 од Конвенцијата. Таа може да биде предмет на редакциски измени.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Во случајот Скрчески против Северна Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Втор оддел), заседавајќи во совет во состав:

Arnfinn Bårdsen, *Претседател,*
Jovan Ilievski,
Péter Paczolay,
Oddný Mjöll Arnardóttir,
Stéphane Pisani,
Juha Lavapuro,
Hugh Mercer, *судии,*
и Andrea Tamietti, *регистратор на Одделот,*

имајќи ги предвид:

апликацијата (бр. 37954/21) против Република Северна Македонија, поднесена до Судот согласно со член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) од страна на, г-дин Трајче Скрчески („апликантот“), македонски државјанин/граѓанин на Република Северна Македонија, на 16 јули 2021 година;

одлуката да се извести Владата на Република Северна Македонија („Владата“) за наводите од апликацијата во врска со член 6 § 1 од Конвенцијата, кои се однесуваат на начинот на кој Судскиот совет на Република Северна Македонија го толкувал и применил домашното право, особено Законот за судовите, во постапката против апликантот за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција, а остатокот од апликацијата да се прогласи за недопуштен;

писмените опсервации на Владата;

по советувањето на седница одржана на 31 март 2026 година,

ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на тој датум:

ВОВЕД

1. Апликацијата се однесува на одбивањето на Судскиот совет на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: „Судскиот совет“) да примени понов и, според апликантот, поповолен материјален закон во постапка во која утврдил дека апликантот, пензиониран судија, нестручно и несовесно ја вршел судиската функција, и покрај претходна одлука на Советот за одлучување по жалби со која било утврдено дека поновиот закон е применлив во неговиот случај. Апликантот се жали на повреда на член 6 § 1 од Конвенцијата.

ФАКТИ

2. Апликантот е роден во 1956 година и живее во Охрид. Него го застапувал г-дин О. Митов, адвокат со седиште во Скопје.

3. Владата ја застапувала нејзиниот агент, г-ѓа Д. Џонова.

4. Фактите на предметот може да се сумираат на следниов начин.

5. На 14 јули 2017 година, Советот за утврдување на факти и покренување постапка за утврдување одговорност на судија повел пред Судскиот совет постапка за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција против апликантот.

6. На седницата одржана на 18 јуни 2019 година, Судскиот совет го разрешил апликантот од судиската функција. Тој утврдил дека во текот на 2015 и 2016 година, тој не изготвил или не доставил пресуди во законски утврдените рокови во повеќе од 240 предмети што му биле распределени, што претставувало нестручно и несовесно вршење на судиската функција во смисла на член 75(1)(2) и (10) од Законот за судовите од 2010 година (имено, „несовесно, ненавремено или немарно вршење на судиската функција во водењето на судската постапка по конкретни предмети“ и „потешка повреда на правилата на Кодексот на судиска етика за судиите со која се нарушува угледот на судиската функција“; види став 17 подолу).

7. На 17 јули 2019 година, апликантот, застапуван од двајца адвокати, ја оспорил одлуката на Судскиот совет пред Советот за одлучување по жалби формиран во рамките на Врховниот суд („Советот за одлучување по жалби“). Тој, меѓу другото, тврдел дека Судскиот совет во неговиот случај не ги применил измените на Законот за судовите кои стапиле во сила на 25 мај 2019 година („Закон за судовите од 2019 година“ - види став 18 подолу), а кои за него би биле поповолни Особено, член 74 од Законот за судовите од 2019 година предвидувал можност, наместо разрешување, на судија да му биде изречена дисциплинска мерка. Исто така, предвидувал дека судија може да биде разрешен само ако нестручното и несовесно вршење на судиската функција било сторено со намера или очигледна небрежност и предизвикало тешки последици. Апликантот тврдел дека во неговиот случај не постоеле такви околности. На крај, во согласност со член 76 од Законот за судовите од 2019 година, неизготвувањето или ненавременото доставување на пресуди не претставувало нестручно и несовесно вршење на судиската функција.

8. На 11 ноември 2019 година, Советот за одлучување по жалби ја уважил жалбата на апликантот и ја укинал одлуката на Судскиот совет. Тој утврдил дека Судскиот совет погрешно ги применил одредбите од член 75(1)(2) и (10) од Законот за судовите од 2010 година (види став 17 подолу), бидејќи тие одредби повеќе не биле во сила по стапувањето во сила на Законот за судовите од 2019 година на 25 мај 2019 година (види став 18 подолу). Исто така, му наложил на Судскиот совет да го има предвид начелото на примена на поповолниот закон за апликантот.

9. На 7 мај 2020 година, Судскиот совет донел одлука за престанок на судиската функција на апликантот, со оглед на тоа што на 29 април 2020 година тој ги исполнил условите за остварување право на пензија.

10. Во повторената постапка, Комисија формирана од Судскиот совет го сослушала апликантот, кој ги повторил своите претходни наводи, вклучително и оние изнесени во неговата жалба пред Советот за одлучување по жалби (види став 7 погоре). Адвокатот на апликантот, меѓу другото, изјавил дека Судскиот совет требало да го земе предвид условот нестручното и несовесно вршење на судиската функција да биде сторено со намера или очигледна небрежност.

11. На седницата одржана на 24 декември 2020 година, Судскиот совет повторно утврдил дека апликантот нестручно и несовесно ја вршел судиската функција согласно со член 75(1)(2) и (10), во врска со член 74(1)(2) од Законот за судовите од 2010 година, бидејќи во текот на 2015 и 2016 година не изготвил или не доставил навремени пресуди во повеќе од 240 предмети. Според Судскиот совет, тоа претставувало несовесно, ненавремено и немарно/ небрежно вршење на судиската функција. Судскиот совет оценил дека на случајот на апликантот бил применлив Законот за судовите од 2010 година, но истовремено се повикал и на член 76(1) од Законот за судовите од 2019 година (цитиран во став 18 подолу), кој го дефинира нестручното и несовесното вршење на судиската функција како незадоволителна стручност или несовесност што влијае врз квалитетот и ажурноста во работата на судијата. Судскиот совет навел дека Законот за судовите од 2019 година, како поповолен закон, како што било укажано во одлуката на Советот за одлучување по жалби, исто така содржи одредби врз основа на кои може да се утврди нестручно и несовесно вршење на судиската функција. Покрај тоа, апликантот не ги оспорил фактите во врска со утврденото нестручно и несовесно вршење на судиската функција. Во однос на одредбите од процесното право, Судскиот совет утврдил дека во случајот на апликантот бил применлив Законот за Судскиот совет од 2006 година („Законот за Судскиот совет од 2006 година“ - види ставови 19 и 20 подолу), со измените и дополнувањата од 2010, 2011 и 2015 година.

12. На 4 февруари 2021 година, одлуката на Судскиот совет од 24 декември 2020 година му била доставена на апликантот.

13. Апликантот доставил примерок од напис кој, очигледно, бил објавен на интернет-портал на 24 декември 2020 година. Во написот било наведено дека на седницата одржана истиот ден, Судскиот совет заклучил дека апликантот пред пензионирањето нестручно и несовесно ја вршел судиската функција.

РЕЛЕВАНТНА ДОМАШНА ПРАВНА РАМКА И ПРАКТИКА

I. УСТАВОТ ОД 1991 ГОДИНА, ИЗМЕНЕТ СО УСТАВНИТЕ АМАНДМАНИ ОД 2005 ГОДИНА

14. Член 25 од Уставот го гарантира правото на почитување и заштита на приватноста на личниот и семејниот живот, како и на достоинството и угледот.

15. Член 50 § 4 од Уставот предвидува дека законите и другите прописи не можат да имаат ретроактивно дејство, освен кога тоа е поповолно за граѓаните.

16. Амандман XXVIII на Уставот, со кој е заменет член 104, меѓу другото предвидува дека Судскиот совет е самостоен и независен орган на судството, кој ја обезбедува и гарантира самостојноста и независноста на судската власт.

II. ЗАКОН ЗА СУДОВИТЕ

A. Закон за судовите од 2010 година

17. Релевантните одредби од Законот за судовите („Службен весник “ бр. 58/2006, 62/2006, 35/2008 и 150/2010 - „Закон за судовите од 2010 година“) гласат:

2. Разрешување на судија
Член 74

„(1) Судијата се разрешува од судиската функција:

...

[2)] поради нестручно и несовесно вршење на судиската функција под услови утврдени со закон.

(2) Одлука за разрешување на судијата донесува Судскиот совет.

(3) Со денот на разрешување на судијата од страна на Судскиот совет според основите од ставот (1) на овој член на судијата му престанува правото на плата.“

3. Нестручно и несовесно вршење на судиската функција
Член 75

„(1) Под нестручно и несовесно вршење на судиската функција се подразбира незадоволителна стручност или несовесност на судијата што влијае врз квалитетот и ажурноста во работењето, и тоа:

...

[2)] несовесно, ненавремено или немарно вршење на судиската функција во водењето на судската постапка по одделни предмети;

...

[10)] грубо повредување на правилата на Судискиот кодекс со кој се нарушува угледот на судиската функција;

...“

Б. Закон за судовите од 2019 година

18. На 25 мај 2019 година стапиле во сила измените и дополнувањата на Законот за судовите (Службен весник бр. 96/2019 - „Закон за судовите од 2019 година“). Релевантниот дел од изменетиот член 74 гласи:

Разрешување на судија
Дел 74

„(1) Судијата се разрешува од судиската функција:

...

[1)] поради потешка дисциплинска повреда што го прави недостоен за вршење на судиската функција пропишана со закон; и

[2)] поради нестручно и несовесно вршење на судиската функција под услови утврдени со закон.

...

(3) Судијата се разрешува од судиската функција согласно со основите предвидени во ставот (1) на овој член, ако:

- повредата е сторена со намера или очигледна немарност по вина на судијата без оправдани причини; и

- повредата предизвикала тешки последици.

(4) Во случај на полесен облик на повреда на основите од ставот (1) на овој член, на судијата може да му биде изречена дисциплинска мерка.

(5) Со денот на правосилност на одлуката за разрешување на судијата од страна на Судскиот совет според основите од ставот (1) на овој член на судијата му престанува правото на плата.“

Изменетите членови 75 и 76 се однесуваат на потешки дисциплински повреди и на нестручно и несовесно вршење на судиската функција. Релевантните делови од изменетиот член 76 гласат:

Нестручно и несовесно вршење на судиската функција
Член 76

„(1) Под нестручно и несовесно вршење на судиската функција се подразбира незадоволителна стручност или несовесност на судијата што влијае на квалитетот и ажурноста во работењето и тоа, ако:

1) во две последователни оценувања не ги исполнува критериумите за успешност во работењето, по вина на судијата без оправдани причини, за што е оценет со две негативни оценки, а согласно со постапката утврдена со Законот за Судскиот совет;

2) е осуден со правосилна судска пресуда и му е изречена санкција која не претставува безусловна казна затвор од најмалку шест месеци, а која е директен резултат на постапување во вршење на судиската функција, намерно или со свесна небрежност;

3) неовластено издава класифицирани информации, односно изнесува информации и податоци за судски предмети со што се повредува обврската за заштита на тајноста на постапката утврдена со закон и кога јавноста е исклучена согласно со закон;

4) без оправдани причини не ги закажува рочиштата во предметите кои му се доделени во работа или на друг начин ја одолговлекува постапката;

5) не го зема предметот во работа заради што настапува застареност на кривично гонење или застареност на извршување на кривична санкција за кривично дело;

6) земе во работа предмет кој не му е распределен преку автоматизираниот компјутерски систем за управување со судски предмети во судовите; или

7) намерно и неоправдано причини направи крупна професионална грешка, при што различното толкување на правото и фактите не може да претставува основ за утврдување на одговорност на судијата.“

III. ЗАКОН ЗА СУДСКИОТ СОВЕТ (СЛУЖБЕН ВЕСНИК БР. 60/06, СО ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА)

19. Согласно со член 96 од Законот за Судскиот совет од 2006 година, со измените и дополнувањата од 2010, 2011 и 2015 година, против одлуките за разрешување или дисциплинските одлуки донесени против судии можела да се поднесе жалба до Советот за одлучување по жалби, кој можел или да ја потврди одлуката или да ја укине и предметот да го врати на повторно разгледување и одлучување пред Судскиот совет.

20. Во 2018 година стапиле во сила измените и дополнувањата на Законот за Судскиот совет (Службен Весник бр. 83/2018; во натамошниот текст: „Законот за Судскиот совет од 2018 година“). Согласно со изменетиот член 96, доколку Советот за одлучување по жалби го врати предметот на повторно одлучување пред Судскиот совет, Судскиот совет донесува конечна одлука, ценејќи ги напатствијата на Советот за одлучување по жалби. Законот за Судскиот совет од 2018 година се применувал и на тековните постапки за разрешување и дисциплински постапки (член 52).

IV. ЗАКОН ЗА СУДСКИОТ СОВЕТ (СЛУЖБЕН ВЕСНИК БР. 269/2025; „ЗАКОНОТ ЗА СУДСКИОТ СОВЕТ ОД 2025 ГОДИНА“)

21. Согласно со член 78(1) од Законот за Судскиот совет од 2025 година, кој стапил во сила на 8 јануари 2026 година, судијата или претседателот на суд во однос на кого Судот утврдил повреда на правата или слободите гарантирани со Конвенцијата може, во рок од 90 дена од

денот на доставувањето на правосилната пресуда, да побара повторување на постапката или извршување на пресудата на Судот. Согласно со член 78(3), доколку од пресудата на Судот произлегува потреба од повторување на постапката, Судскиот совет е должен во повторената постапка да ги почитува правните ставови изразени во пресудата на Судот. Согласно со член 78(9), повторената постапка, во делот што се однесува на утврдената повреда, се спроведува согласно со Законот за Судскиот совет од 2025 година (особено член 66, кој ја уредува постапката за утврдување одговорност на судија или претседател на суд).

V. ПРАКТИКА НА СУДСКИОТ СОВЕТ И НА СОВЕТОТ ЗА ОДЛУЧУВАЊЕ ПО ЖАЛБИ

22. Владата доставила примероци од четири одлуки на Судскиот совет (бр. 08-11/30, 08-11/32, 08-66/12 и 08-67/22), донесени во периодот од 10 септември до 12 ноември 2019 година, кои биле потврдени од Совети за одлучување по жалби со одлуки донесени во периодот од 25 декември 2019 година до 13 март 2020 година. Во тие предмети, Судскиот совет во постапки за разрешување на судии поради дејствија сторени во периодот од 2007 до 2017 година, кои претставувале нестручно и несовесно вршење на судиската функција, применил верзии на Законот за судовите што биле во сила пред измените од 2019 година. Одбивајќи ги жалбите на судиите против одлуките бр. 08-11/30 и 08-11/32, вклучително и нивните наводи дека Законот за судовите од 2019 година требало да се примени во нивните случаи како поповолен закон, Советите за одлучување по жалби утврдиле дека применлив е Законот за судовите од 2010 година, бидејќи тој бил во сила во времето кога било сторено нестручното и несовесното вршење на судиската функција.

ЗАКОНОДАВСТВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 6 § 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

23. Апликантот се жалел дека постапката за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција против него не била правична и дека во повторената постапка Судскиот совет погрешно го применил Законот за судовите од 2010 година. Тој се повикал на член 6 § 1 од Конвенцијата, кој, во релевантниот дел, гласи:

> „При утврдувањето на неговите граѓански права и обврски ... секој има право на правично ... судење ... пред ... суд ...“

A. Допуштеност

1. *Почитување на рокот од шест месеци*

24. Владата истакнала дека жалбените наводи на апликантот, во делот во кој се однесуваат на постапката пред Советот за одлучување по жалби, биле поднесени надвор од шестмесечниот рок што важел во моментот на поднесување на апликацијата до Судот.

25. Апликантот не се произнел по наводите на Владата.

26. Општите начела релевантни за примената на шестмесечниот рок се сумирани, меѓу другото, во предметот *Lekić v. Slovenia* ([GC], бр. 36480/07, §§ 64-65, 11 декември 2018 година). Особено, по правило, шестмесечниот рок тече од датумот на конечната одлука во постапката за исцрпување на домашните правни лекови. Член 35 § 1 од Конвенцијата не може да се толкува на начин што би барал од апликантот да ги истакне своите жалбени наводи пред Судот пред неговата положба во однос на конкретното прашање да биде конечно решена на домашно ниво, бидејќи во спротивно би било повредено начелото на супсидијарност (*ibid.*, § 65).

27. Во конкретниот случај, со одлуката од 11 ноември 2019 година, Советот за одлучување по жалби, постапувајќи по жалбата на апликантот, само ја укинал одлуката на Судскиот совет од 18 јуни 2019 година (види ставови 8 и 6 погоре, соодветно) и предметот го вратил на повторно разгледување и одлучување пред Судскиот совет. Според тоа, одлуката на Советот за одлучување по жалби не претставувала конечно решавање на случајот на апликантот на домашно ниво и датумот на нејзиното донесување не може да се смета за датум од кој започнал да тече шестмесечниот рок. Во последователната постапка, на 24 декември 2020 година Судскиот совет донел нова одлука (види став 11 погоре), а Владата не навела дека против таа одлука било предвидено понатамошно правно средство. Во отсуство на приговор за неисцрпеност на домашните правни средства од страна на Владата (спореди, на пример, *Liblik and Others v. Estonia*, бр. 173/15 и 5 други, § 114, 28 мај 2019 година), Судот заклучува дека, за потребите на постапката пред него, одлуката на Судскиот совет од 24 декември 2020 година треба да се смета за конечна одлука во случајот на апликантот. Со оглед на тоа што оваа одлука му била доставена на апликантот на 4 февруари 2021 година (види став 12 погоре), а апликацијата била поднесена на 16 јули 2021 година, таа треба да се смета за поднесена во рамките на шестмесечниот рок.

28. Оттука, Судот го одбива приговорот на Владата дека жалбените наводи на апликантот во врска со постапката пред Советот за одлучување по жалби биле поднесени по истекот на рокот.

2. Применливост на член 6 од Конвенцијата на спорната постапка

29. Иако Владата не ја оспори применливоста на член 6 § 1 од Конвенцијата, Судот смета дека е должен по ова прашање да се произнесе по службена должност (види *Grosam v. the Czech Republic* [GC], бр. 19750/13, § 107, 1 јуни 2023 година).

30. Судот повторува дека, за член 6 § 1 од Конвенцијата да биде применлив во неговиот „граѓански“ аспект, мора да постои „спор“ („*contestation*“ во францускиот текст) во однос на „право“ за кое може, барем на аргументирани тврдења, да се тврди дека е признаено со домашното законодавство, без оглед на тоа дали е заштитено со Конвенцијата. Спорот мора да биде вистински и сериозен; тој може да се однесува не само на самото постоење на правото, туку и на неговиот опсег и начинот на неговото остварување; и, на крај, исходот од постапката мора да биде непосредно одлучувачки за правото за кое станува збор, при што слаба поврзаност или далечни последици не се доволни за да се примени член 6 § 1 (види, меѓу многу други извори, *Denisov v. Ukraine* [GC], бр. 76639/11, § 44, 25 септември 2018 година; *Grzęda v. Poland* [GC], бр. 43572/18, § 257, 15 март 2022 година; и *Fabbri and Others v. San Marino* [GC], бр. 6319/21 и 2 други, § 76, 24 септември 2024 година). На крај, правото мора да има „граѓански“ карактер (види *Grzęda*, § 257, и *Fabbri and Others*, § 76, цитирани погоре).

31. Осврнувајќи се на конкретниот случај, Судот забележува дека спорната постапка против апликантот била поведена како постапка за негово разрешување поради нестручно и несовесно вршење на судиската функција. На 18 јуни 2019 година, апликантот бил разрешен од судиската функција (види став 6 погоре). По враќањето на предметот на Судскиот совет од страна на Советот за одлучување по жалби на 11 ноември 2019 година, и имајќи предвид дека во април 2020 година апликантот се пензионирал, постапката против него продолжила како постапка за утврдување на нестручно и несовесно вршење на судиската функција од негова страна (види ставови 8-11 погоре). Оттука, овој предмет не се однесува на правото на апликантот да ја продолжи судиската функција (спореди и направи разлика, меѓу другото, со *Ilievska and Zdraveva v. North Macedonia*, бр. 19689/21 и 42794/22, §§ 73-74, 13 ноември 2025 година; *Ribarev v. North Macedonia*, бр. 39987/22, §§ 68-69, 13 ноември 2025 година; *Mnatsakanyan v. Armenia*, бр. 2463/12, §§ 48-59, 6 декември 2022 година; *Kamnos v. Cyprus*, бр. 147/07, §§ 66-88, 31 октомври 2017 година; и *Sturua v. Georgia*, бр. 45729/05, §§ 24-27, 28 март 2017 година).

32. Меѓутоа, Судот забележува дека со конечната одлука во спорната постапка (види став 11 погоре) Судскиот совет утврдил дека непрофесионалното постапување на апликантот претставувало нестручно и несовесно вршење на судиската функција во смисла на член 74(1)(2) од Законот за судовите од 2010 година (цитиран во став 17

погоре). Најмалку еден интернет-медиум објавил известување за исходот од постапката против апликантот (види став 13 погоре). Затоа, нема сомнение дека констатацијата на Судскиот совет дека тој нестручно и несовесно ја вршел судиската функција се однесува на личниот интегритет и професионалната компетентност на апликантот како поранешен судија. Таа, следствено, имала директно влијание врз неговиот социјален и професионален углед (спореди, на пример, *Aktay v. Türkiye* (одлука), бр. 56064/16, 58000/16 и 15087/17, § 44, 9 јануари 2024 година, и *Marušić v. Croatia* (одлука), бр. 79821/12, §§ 76-77, 23 мај 2017 година; и спореди, во контекст на член 8, *Ovcharenko and Kolos v. Ukraine*, бр. 27276/15 и 33692/15, § 86, 12 јануари 2023 година, и *Juszczyszyn v. Poland*, бр. 35599/20, § 233, 6 октомври 2022 година). Судот повторува дека правото на добар углед претставува „граѓанско право" во смисла на член 6 § 1 (види, на пример, *Madaus v. Germany*, бр. 44164/14, § 15, 9 јуни 2016 година, со понатамошни упатувања, и *Grădinar v. Moldova*, бр. 7170/02, § 92, 8 април 2008 година). Ова право е заштитено и со домашното законодавство (види став 14 погоре; и спореди, на пример, *Pocius v. Lithuania*, бр. 35601/04, § 41, 6 јули 2010 година). Судот смета дека угледот што лицето го стекнало во текот на својата професионална кариера претставува дел од неговиот социјален идентитет и не престанува да постои со неговото пензионирање. Оттука, спорната постапка за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција против апликантот, како пензиониран судија, директно се однесувала на неговото граѓанско право на добар углед.

33. Имајќи го предвид наведеното, Судот утврдува дека граѓанскиот аспект на член 6 § 1 од Конвенцијата е применлив во околностите на конкретниот случај.

3. *Други основи за недопуштеност и заклучок за допуштеноста на апликацијата*

34. Судот понатаму констатира дека жалбените наводи на апликантот не се очигледно неосновани во смисла на член 35 од Конвенцијата, ниту се недопуштени по која било друга основа предвидена во тој член. Оттука, апликацијата треба да се прогласи за допуштена.

Б. Основаност

4. *Наводи на странките*

35. Апликантот наведе дека Советот за одлучување по жалби ја вратил постапката на повторно одлучување пред Судскиот совет бидејќи Судскиот совет, во својата одлука од 18 јуни 2019 година (види став 6 погоре), го применил Законот за судовите од 2010 година, кој повеќе не бил во сила по стапувањето во сила на Законот за судовите од

2019 година. Меѓутоа, во повторената постапка, Судскиот совет повторно го применил Законот за судовите од 2010 година. Законот за судовите од 2019 година би бил поповолен за апликантот, бидејќи предвидувал можност за изрекување поповолна дисциплинска мерка, а за разрешување барал постоење на намера или свесна/очигледна небрежност од страна на судијата, како и настанување на потешки последици од нестручното и несовесно вршење на судиската функција (види член 74(3) од Законот за судовите од 2019 година, цитиран во став 18 погоре), елементи кои во неговиот случај не постоеле.

36. Владата наведе дека Судскиот совет континуирано го применувал Законот за судовите од 2010 година во случајот на апликантот, и пред и по враќањето на предметот од страна на Советот за одлучување по жалби. Таквата примена на Законот за судовите била во согласност со практиката на Судскиот совет (види став 22 погоре), која постоела уште пред донесувањето на првата одлука на Судскиот совет во предметот на апликантот. Советите за одлучување по жалби подоцна ја усогласиле својата практика, што произлегува од примерите што датираат пред втората одлука на Судскиот совет во предметот на апликантот (*ibid.*). Апликантот, кој бил поранешен судија и бил застапуван од адвокати во домашната постапка, требало да биде запознаен со релевантниот развој на домашната практика. Освен одлуката на Советот за одлучување по жалби во неговиот сопствен предмет, тој не упатил на други примери од домашната судска практика. Во повторената постапка, Судскиот совет исто така утврдил дека примената на Законот за судовите од 2019 година не би довела до поинаков исход. Имено, Судскиот совет констатирал дека апликантот, меѓу другото, не изготвил навремени пресуди во повеќе од 240 предмети во период од две години (види став 11 погоре). Тоа претставувало одолговлекување на судските постапки, кое според член 76(1)(4) од Законот за судовите од 2019 година (види став 18 погоре) претставува нестручно и несовесно вршење на судиската функција.

5. *Оцена на Судот*

(а) Релевантни општи начела

37. Не е задача на Судот да се занимава со наводни фактички или правни грешки сторени од националните судови, освен доколку и во мера во која тие можат да доведат до повреда на правата и слободите заштитени со Конвенцијата (види, меѓу многу други извори, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugal* [GC], бр. 55391/13 и 2 други, § 186, 6 ноември 2018 година, со понатамошни упатувања). Првенствено, на националните органи, особено на судовите, им припаѓа надлежноста да ги решаваат прашањата поврзани со толкувањето на домашното законодавство. Улогата на Судот се сведува на утврдување на тоа дали

последиците од таквото толкување се во согласност со Конвенцијата во целина, а особено со начелото на правна сигурност, гарантирано со член 6 (види *Alkes v. Turkey (no. 2)*, бр. 16047/04, § 19, 8 јуни 2010 година).

38. Начелото на правна сигурност е имплицитно содржано во сите одредби на Конвенцијата и претставува еден од основните аспекти на владеењето на правото. Тоа гарантира одредена стабилност на правните односи и придонесува за довербата на јавноста во судството (види *Lupeni Greek Catholic Parish and Others v. Romania* [GC], бр. 76943/11, § 116, 29 ноември 2016 година, со понатамошни упатувања). Во рамките на ова начело, Судот често се занимавал со ситуации на спротивставени судски одлуки (види, меѓу многу други, *Lupeni Greek Catholic Parish и други*, цитиран погоре, § 116, и предметите наведени таму). Меѓутоа, покрај таквите случаи, Судот претходно утврдил дека состојба во која толкувањето на правото дадено од највисокиот суд перзистентно не се почитува од страна на пониските органи е неспојлива со начелото на правилно спроведување на правдата (види *Turczanik v. Poland*, бр. 38064/97, § 49, ECHR 2005-VI, каде што Судот исто така утврдил (§ 48) дека воспоставувањето на законитоста подразбира обврска административните органи да постапуваат во согласност со одлука донесена од страна на највисокиот административен суд на државата). Судот смета дека почитувањето од страна на пониските судови на насоките дадени од повисоките судови може да се смета за суштински елемент на владеењето на правото.

39. Судот понатаму повторува дека, имајќи го предвид начелото дека Конвенцијата има за цел да гарантира не теоретски или илузорни, туку практични и ефективни права, правото на правично судење не може да се смета за ефективно доколку барањата и наводите на странките не се навистина „сослушани“, односно доколку не се соодветно разгледани од страна на трибунал (види *Yüksel Yalçınkaya v. Türkiye* [GC], бр. 15669/20, § 305 *in fine*, 26 септември 2023 година, со понатамошни упатувања).

40. Судот во повеќе наврати ја нагласил посебната улога на судството во општеството, кое, како гарант на правдата - фундаментална вредност во држава заснована врз владеењето на правото - мора да ужива доверба на јавноста за судиите успешно да ги извршуваат своите должности (види *Grzęda*, цитиран погоре, § 302, со понатамошни упатувања). Судот мора да посвети особено внимание на заштитата на судиите кога е повикан да ги оценува дисциплинските постапки против нив во светло на одредбите од Конвенцијата (види *Eminağaoğlu v. Turkey*, бр. 76521/12, § 76 *in fine*, 9 март 2021 година).

(б) Примена на овие начела во конкретниот случај

41. Судот најнапред забележува дека постапката против апликантот започнала и траела речиси три години како постапка за негово

разрешување. По неговото пензионирање, постапката била завршена со одлука на Судскиот совет со која било утврдено дека тој нестручно и несовесно ја вршел судиската функција додека ја извршувал судиската должност. Судот смета дека постапките за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција што ги спроведува Судскиот совет - орган надлежен за обезбедување на независноста на судството (види став 16 погоре) - се од особено значење за довербата на јавноста во функционирањето на судството, неговата независност и непристрасност, како и во работата на Судскиот совет, како во случаите на дисциплински постапки против активни судии, така и во случаите на утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција против поранешни судии, како во случајот на апликантот. Затоа, Судот ќе ја оцени жалбата на апликантот со посебното внимание што се бара при разгледување на дисциплински постапки против судии (види судска практика цитирана во став 40 погоре, *in fine*).

42. Судот забележува дека, кога првично го разрешил апликантот, Судскиот совет ги применил одредбите од членовите 75(1)(2) и (10) од Законот за судовите од 2010 година како материјално право (види ставови 6 и 17 погоре). По жалбата на апликантот, Советот за одлучување по жалби го вратил предметот на повторно разгледување, утврдувајќи дека Судскиот совет применил одредби од Законот за судовите од 2010 година кои, во времето на донесување на одлуката за негово разрешување, повеќе не биле во сила. Советот за одлучување по жалби, исто така, му наложил на Судскиот совет да го има предвид начелото на примена на поповолниот закон за подносителот (види став 8 погоре).

43. Меѓутоа, во повторената постапка, Судскиот совет повторно оценил дека на случајот на апликантот е применлив Законот за судовите од 2010 година (види став 11 погоре). Иако овој заклучок бил во директна спротивност со ставот на Советот за одлучување по жалби, Судскиот совет не дал никакво образложение врз основа на кое дошол до заклучокот за тоа која верзија на Законот за судовите е применлива. Во однос на напатствието на Советот за одлучување по жалби да го земе предвид начелото на примена на поповолниот закон за подносителот, Судскиот совет се ограничил на констатацијата дека и Законот за судовите од 2019 година предвидува нестручно и несовесно вршење на судиската функција како основ за утврдување одговорност на судија. Тој не направил никаква споредбена анализа која од двете верзии на Законот за судовите навистина била поповолна за апликантот (спореди *Alkes (no. 2)*, цитиран погоре, § 21). Оттука, не може да се заклучи дека во повторената постапка Судскиот совет го отстранил недостатокот утврден од Советот за одлучување по жалби (спореди, *mutatis mutandis*, *Aykhan Akhundov v. Azerbaijan*, бр. 43467/06, § 104, 1 јуни 2023 година). Судот смета дека ваквата состојба е спротивна на начелото на правилно

спроведување на правдата (спореди, *mutatis mutandis, Turczanik,* цитиран погоре, § 49) и на начелото на владеење на правото, особено имајќи ги предвид следните околности.

44. Во овој контекст, Судот повторно ја нагласува важноста на одлучувањето на Судскиот совет за почитувањето на владеењето на правото, независноста на судството и довербата на јавноста во функционирањето на Судскиот совет (види став 41 погоре). Во таа насока, Судот забележува дека постапката за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција против апликантот завршила со одлуката на Судскиот совет од 24 декември 2020 година (види став 11 погоре), која не била предмет на понатамошно преиспитување од страна на Советот за одлучување по жалби (спореди *Alonso Saura v. Spain*, бр. 18326/19, §§ 36 и 37, 8 јуни 2023 година, каде што усогласеноста со напатствијата при повторното одлучување била детално разгледана од судот што ги дал тие напатствија; спореди, исто така, *Alkes (no. 2)*, цитиран погоре, § 21, и *Kuokkanen and Johannesdahl v. Finland* (одлука), бр. 38147/12, § 27, 2 јуни 2015 година, каде што наводите на подносителите биле разгледани од домашните судови на две нивоа на надлежност). Следствено, Советот за одлучување по жалби немал можност ефективно да испита дали Судскиот совет постапил во согласност со неговите претходни напатствија во повторената постапка. Во такви околности, уште поголема тежина добива обврската на Судскиот совет строго да постапи во согласност со правните ставови на Советот за одлучување по жалби.

45. Наведените размислувања се доволни за Судот да заклучи дека постапката за која станува збор, земена во целина, не ги исполнила барањата за правично судење од член 6 § 1 од Конвенцијата. Според тоа, утврдена е повреда на оваа одредба.

II. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

46. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

> „Ако Судот утврди дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите кон неа, а внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна дозволува само делумно отстранување на последиците од таа повреда, Судот, доколку е потребно, ќе додели правична отштета на оштетената страна.“

47. Во образецот на апликацијата, апликантот побарал 15.000 евра (EUR) на име нематеријална штета и 1.000 евра на име трошоци. Со писмо од 25 април 2024 година, тој бил повикан да ги достави своите барања за правична отштета најдоцна до 6 јуни 2024 година и бил потсетен дека, доколку не го стори тоа во определениот рок, Судот може да не досуди никаков износ, дури и ако претходно ја изразил својата намера во однос на правичната отштета во порана фаза од постапката.

Меѓутоа, апликантот не доставил барање за правична отштета во определениот рок (Правило 60 § 2 од Судскиот деловник).

48. Според тоа, имајќи го предвид отсуството на барање и бидејќи не утврди постоење на исклучителни околности, Судот смета дека не е повикан да досуди никаков износ по ниту еден основ (спореди, на пример, *Süleyman v. Turkey*, бр. 59453/10, §§ 105-109, 17 ноември 2020 година, и *Nagmetov v. Russia* [GC], бр. 35589/08, § 59, 30 март 2017 година, со понатамошни упатувања).

49. Независно од овој заклучок, Судот повторува дека, во случај на повреда на член 6 од Конвенцијата, најсоодветната форма на обештетување во предмети како овој би било повторување на постапката, доколку тоа биде побарано (види *Gerovska Popčevska v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр. 48783/07, § 68, 7 јануари 2016 година).

ОД ТИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ја прогласува* апликацијата за допуштена;

2. *Одлучи* дека има повреда на член 6 § 1 од Конвенцијата.

Составено на англиски јазик и доставено во писмена форма на 12 мај 2026 година, согласно со Правило 77 §§ 2 и 3 од Судскиот деловник.

Andrea Tamietti
Регистар

Arnfinn Bårdsen
Претседател